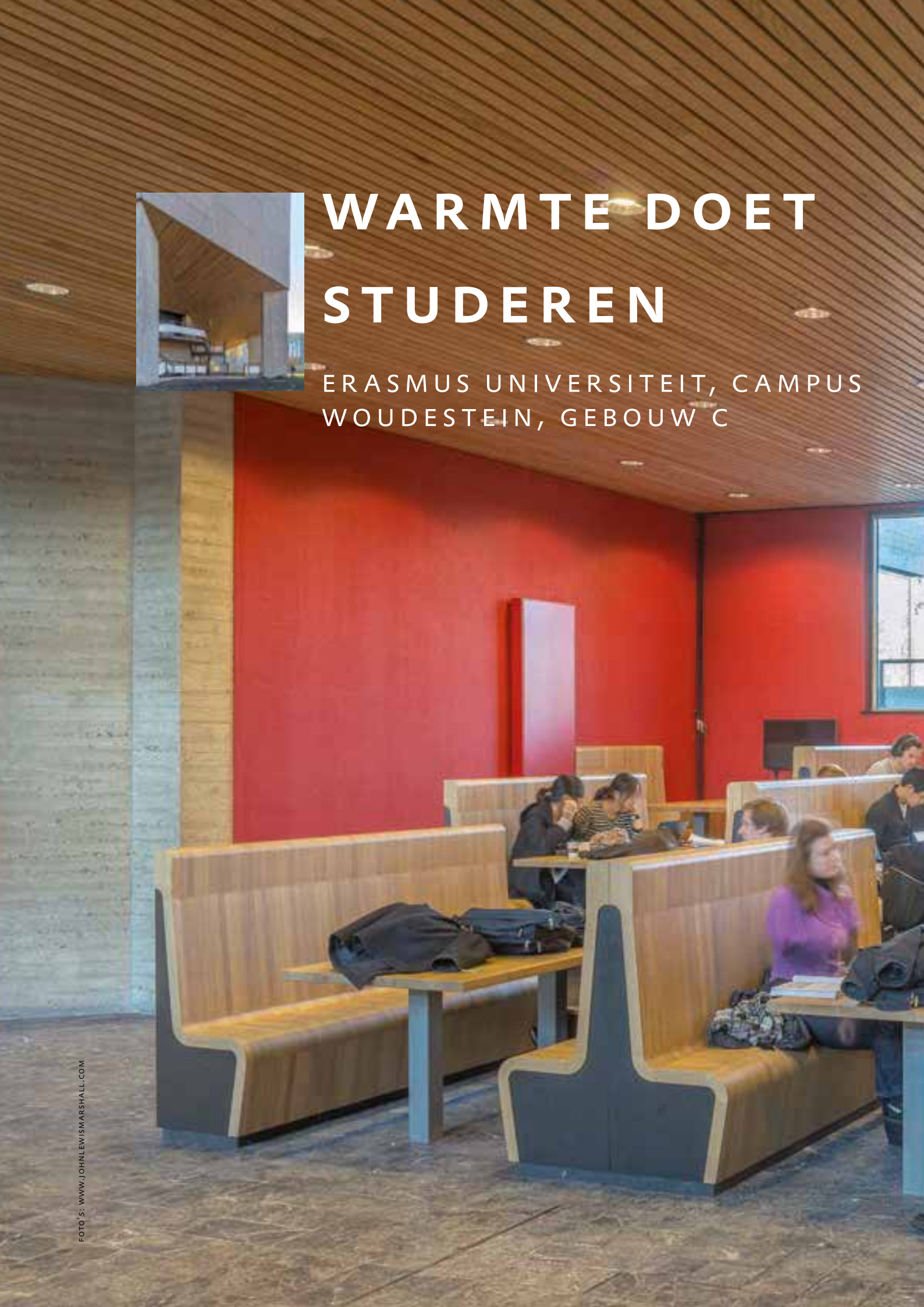

WARMTE DOET STUDEREN

ERASMUS UNIVERSITEIT, CAMPUS
WOUDESTEIN, GEBOUW C

Studieplekken; Amerikaans rood eiken, recht en gebogen.

Oude entree aan de achterzijde met trappen naar een van de auditoria. Het rood eiken volgt uiterst strak de architectuurlijnen van de oorspronkelijke bouw.

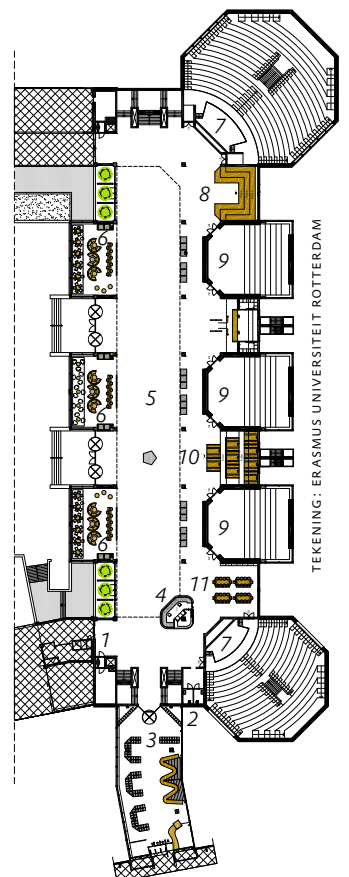

Entree aan het Van der Mandeleplein, het nieuwe hart van campus Woudestein.

FOTO'S: WWW.JOHNLEWISMARSHALL.COM

Tijd voor loungen in de coffeecorner.

Plattegrond begane grond. **Legenda.**

1. Entree
2. Achterentree
3. Corridor naar bibliotheek
4. Informatiebalie
5. Hal
6. Loungeplekken
7. Auditoria
8. Tribune
9. Collegezalen
10. Studieplekken
11. Leestafels

en de dito renovatie van een reeks oude gebouwen. Een ervan is het U-vormige complex, bestaande uit de vleugels A, C en H. A en C zijn gereedgekomen in 2009 en 2012, H ondergaat vanaf 2016 een grondige opknapbeurt.

Over de algehele inspanning, gefaseerd in de plannen Campus in Ontwikkeling I-III, staat het nodige in het artikel over het Erasmus Paviljoen, p. 36vv. Op p. 38 is tevens een plattegrond te vinden van campus Woudestein, incl. het ACH-ensemble. Dit hoofdgebouw ligt achter het nieuwe hart met Erasmus Paviljoen en Mr. K.P. van der Mandeleplein met verlaagde vijver en fontein, staal-houten zitbanken, rode boombakken en patio: vormen, materialen en kleuren die voor nieuwbouw én renovatie worden aangegrepen om de campus eenheid, allure en een thuisgevoel te geven.

Ingrijpende operatie In nummer 6/2009 stond een artikel over de renovatie van de A-vleugel, waarbij architect, stedenbouwkundige, adviseur en beeldend kunstenaar Gerard Frishert te Rotterdam als restauratiearchitect optrad. De oorspronkelijke architecten van Monument Woudestein (hoogbouw, collegezalen, aula/senaatsvleugel, bibliotheek; 1966-1970) waren Corns. Elffers, A. van der Heyden en Kees Hoogeveen. Hun gezamenlijke schepping was een toonbeeld van bars betonbrutalisme, met een print van het bekistingshout. Als gemeentemonument kon dit complex niet doodleuk tegen de vlakte worden gewerkt. Daarom was een ingrijpende operatie nodig, waarbij het in delen werd/wordt gestript, inclusief asbestsanering, en weer wordt aangekleed volgens principes van duurzaamheid, 21ste-eeuwse smaak en oogstreling. Behalve dat alle sterk verouderde technische installaties (verwarming, ventilatie, verlichting) compleet zijn vernieuwd, heeft ook de U zelf een veel minder zwaarwichtige uitstraling gekregen.

Somberheid Senior-communicatieadviseur van de Erasmus Universiteit, mevrouw Koos van Kalsbeek, die er ons rondleidt, geeft uitleg: 'Al dat beton was behoorlijk kil. We willen er daarom een plek van maken waar mensen graag verblijven. Dat is hét uitgangspunt. Alle overbodige functies gaan eruit. Hout, de kleur rood en de kunst die de universiteit bezit, moeten voor warmte zorgen.'

Aan de somberheid droegen ook de merbau lattenplafonds binnen en buiten onder enkele overstekken neerslachtig bij; alle glaslatten in de talrijke stalen ramen waren eveneens van deze houtsoort. Het onbehandeld

toegepaste donker(rood)bruine merbau, een geschenk destijds van de Rotterdamse houtindustrie, was nog donkerder geworden, was aangetast geraakt door tal van lekkages en was buiten op z'n donkerbruinst gelakt, en reeksen glaslatten hadden de kleur zwart of donkerblauw toegeschilderd gekregen.

Ware metamorfose Wat dat betreft heeft de drie-laagse C-vleugel (1968), waar we het nu over gaan hebben, een ware metamorfose ondergaan die de stu-deerlust alleen maar aanwakkert. Hij vormt de liggende poot van de U; op de hoeken zijn de A- en H-poot gezet. Het is eigenlijk één grote hal (100 m lang, 15 m hoog) met op de punten trappen naar twee auditoria voor 450 respectievelijk 350 mensen, drie grote collegezalen op de begane grond en twintig kleinere op de verdiepingen, aangevuld met werkplekken. De betere verwarming en isolatie maken het verblijf er een stuk comfortabeler op. Bovendien dringt het daglicht verademend beter in de ruimtes door. Veel ramen die in onbruik waren geraakt, zijn vrijgemaakt. Ook gaat het licht speels op kleur door drie gebrandschilderde glaspanelen. Kleurrijk is ook de 60 m lange glassculptuur *Frames* langs de balustrade van de eerste verdieping. Deze is van Atelier GÉÈF® te Rotterdam, waarachter Gerard Frishert schuilgaat. De collegezalen zijn van de modernste audiovisuele technieken voorzien, de stoelenrijen zijn ruimer gespatieerd, de zittingen verbreed, en de klimaatbeheersing is er sterk verbeterd. In het gebouw zijn louter natuurlijke en recyclebare materialen gebruikt.

Van F- naar B-label Meer precies over de duurzaamheidsmaatregelen, de technische installaties hebben plaatsgemaakt voor energiezuinige varianten, de ventilatie is CO₂-gestuurd en de luchtdichtheid is vooral verbeterd door de isolatie van de grote raampartijen. Op het dak staan luchtkasten met warmteterugwinning. Daar liggen tevens 3.300 m² aan sedumbeplanting, die isoleert, regenwater buffert en CO₂ vangt, en 290 m² aan zonnecollectoren die het hele jaar door in alle collegezalen de verlichting besturen volgens het principe 'geen mensen, geen licht'. Er zijn 25 glassoorten gebruikt, die warmte en geluid tegenhouden, draai-deuren belemmeren warmteverlies en de kranen doen

De lange hal met akoestisch essengefineerd harmonicaplafond. Ook de plafonds op de galerijen zijn bekleed met rood eiken latten.

FOTO'S: WWW.JOHNLEWISMARSHALL.COM

De tribune is geschikt voor velerlei activiteiten.

De informatiebalie. Amerikaans rood eiken is zeer goed te buigen.

Corridor naar de bibliotheek: rood eiken tentoonstelling.

aan sensorische waterbesparing. Daarmee maakt het C-gebouw qua energieprestatie een fikse sprong van F- naar B-label. Bij het ontwerp en de uitvoering is gebruikgemaakt van BIM (Bouw Informatie Model), geïntegreerd met het 3D tekeningenbestand.

Juistere balans Net als in het A-gebouw (3.500 m²) is op grote schaal Amerikaans rood eiken toegepast (in C ruim 3.000 m²). Bij de keuze toen en nu speelden verschillende overwegingen een rol. Er moest een houtsoort komen die ook geschikt was voor toepassing onder overstek buiten. Het moest goed brandvertragend te behandelen zijn (Europese brandklasse B-s2,do). En zeker zo belangrijk was de eis dat het een lichte houtsoort moest zijn, vriendelijker in elk geval dan merbau dat eigenlijk vanaf het begin een verkeerde keuze is geweest in de dolmakende grijsheid van beton, beton en beton. Ook de tekening moest verzachtend werken op de bruuske betonarchitectuur voor een juistere balans tussen fijn gevoel en grof verstand.

Harmonicaplafond Aan al deze voorwaarden kon het blankgelakte Amerikaans rood eiken moeiteloos voldoen. Apart is de tekening die vrij beweeglijk is, maar bepaald niet woest en wild overkomt. Het drukke lijnenspel is eerder rustgevend dan stressbarend. Het hout is op vele plaatsen terechtgekomen: in de plafonds, het trappenhuis, de auditoria, onder de overstekken en, eveneens naar ontwerp van Frishert, in allerlei meubilair: banken, lockerkasten, informatiebalie, koffiëcorner, studie- en loungeplekken en multifunctionele tribune. En in de glaslatten natuurlijk! Het opvallende akoestische Bruynzeel-harmonicaplafond in de hal, geschilderd in Woudestein-rood, dient om galmen in de hoge ruimte tegen te gaan. Over een lengte van 100 m kabbelt het in v-vormen naar de overkant en weer terug.

Kwaliteit en vakwerk Zoals in de A-vleugel en in het Erasmus Paviljoen is voor de zolderingen in het C-

gebouw gebruikgemaakt van het akoestische Derako Lineair open systeem, een railsysteem waarop met clips de rood eiken latten van 15 x 70 mm blind zijn vastgezet, zonder storende of ontsierende nagels of schroeven dus; tussen de delen zitten voegen van 19 mm. Als buitenplafond bij de oude entree - als 'echte' entree moet veelmeer de ingang aan het Van der Mandeleplein, het nieuwe campushart, gaan dienen - volgt het de bestaande architectuurlijnen van weleer; de kwaliteit en het vakwerk spatten er werkelijk vanaf. Door de wijze van bevestiging met clips krijgt het rood eiken geen gelegenheid tot werken, want dat zit wel in de aard van deze houtsoort.

Variatie en diversiteit Zo is ook deze C-vleugel als een feniks uit de as herrezen, hij kan voorlopig zonder zorgen de zonnige toekomst tegemoet. Aan de studenten en medewerkers zal het in ieder geval niet liggen. Mevrouw van Kalsbeek: 'Het is verrassend en verheug-

ROOD EIKEN: JUISTERE BALANS TUSSEN GEVOEL EN VERSTAND

gend hoe natuurlijk ze het gebouw in bezit hebben genomen. Ze gebruiken het precies zoals we het hadden bedacht.' Voor het onderwijs van de toekomst dat veel kleinschaliger is opgezet, biedt de vleugel nu voldoende variatie en diversiteit in studeren en colleges, in ontmoeten en stilte, in eten en drinken, kortom, in wetenschappelijk leven.

Met de gereedkoming van het C-gebouw is campus Woudestein weer een stuk vervolmaakt. Nog even geduldig wachten, de H-poot komt in 2016 aan de beurt. •

HANS DE GROOT

Locatie: Burgemeester Oudlaan 50, Rotterdam **Opdrachtgever:** Erasmus Universiteit Rotterdam (eur.nl) **Ontwerp:** CEAC Design Consortium Rotterdam (ceac.nl); Gerard Frishert (frishert.nl), ABT Delft (abt.eu), Valstar Simonis Rijswijk (valstar-simonis.nl) **Aannemer:** Breijer Bouw en Installatie Rotterdam (breijer.nl) **Constructeur:** CEAC Design Consortium Rotterdam (ceac.nl) i.s.m. Aronsohn Raadgevende Ingenieurs Rotterdam (aronsohn.nl) **Amerikaans rood eiken wand-/plafondsysteem:** Derako International 't Zand (derako.com) **Glaskunstwerken:** Atelier GÉËF® Rotterdam (atelier-geef.com), Glas Bewerkingsbedrijf Brabant Tilburg - GBB (gbb.nl) Oppervlak: 10.000 m² **Bouwperiode:** April 2012 - september 2012 (opening: 19 september 2012) **Bouwkosten:** €10 miljoen (excl. btw)